

Svar ang. betänkandet "En fondstruktur för innovation och tillväxt" (SOU 2015:64) – N2015/4705/KF

Linköpings universitet (LiU) har anmodats att yttra sig över betänkande "En Fondstruktur för innovation och tillväxt" (SOU 2015:64) och får här anföra följande.

LiUs svar ska ses mot bakgrund av dels universitetets mångåriga erfarenhet av holdingbolagets verksamhet – LiU var ett av de fyra första lärosätena som medgavs rätten härtill vid mitten av 1990-talet – och till det förhållandet att LiU valt att låta holdingbolaget ansvara för och driva såväl universitetets innovationskontor som den nationellt framträdande regionala inkubatorn LEAD.

LiU vill erinra om att remissen i detta ärende först i ett sent skede har kommit universitetet tillhanda. Företrädare för universitetet och dess holdingbolag – Linköpings universitet Holding AB – har dock samverkat med främst KTH och Lunds universitet samt med föreningen för universitetsholdingbolag i Sverige (FUHS) i en gemensam granskning av betänkandet och kan här ansluta sig till vad dessa anfört i sina svar med beaktande av följande.

Utredningen påvisar med stor tydlighet att stödet i form av marknadskompletterande insatser i mycket tidiga skeden behöver stärkas. En omallokering av det statliga riskkapitalet är nödvändig, med potential att – rätt hanterad – nå ett mycket stort antal entreprenörer, innovatörer och blivande företagare. *Det är här inte kapitalmängden i sig till varje enskilt företag som är avgörande utan mer effektiviteten i att fler projekt i tidiga skeden erbjuds ökade finansieringsmöjligheter, till fromma för ett breddat flöde i senare delar av försörjningskedjan.* Utredningen pekar här betydelsen av att stödstrukturen kring entreprenören präglas av närhet, mångfald och möjlighet till specialisering.

Beträffande det finansiella innovationsstödet framhålls i utredningen att den länk i försörjningskedjan som omfattar mycket tidiga riskfaser är felfinansierad. Lämnat förslag rörande innovationsstöd avser relativt små belopp sett mot bakgrund av statens samlade riskkapital, men som likväl av utredningen bedöms ha stor påverkan för lärosätenas integrerade uppgift att samverka med det omgivande samhället och i nyttiggörande av forskningsresultat. *Just på denna punkt borde utredningen tagit ytterligare några steg*

i syfte att belysa och stärka holdingbolagens möjligheter att fullfölja sina uppdrag. Skälen för detta är följande.

1. Holdingbolagen har idag en unik position som en av få tidiga investerare i projekt och bolag sprungna ur våra svenska lärosäten. Samtliga lärosäten med innovationskontor har tillgång till holdingbolag och det finns en väl utvecklad samverkan dem emellan. Innovationskontorets uppdrag att identifiera, verifiera och utveckla kommersialiserbara resultat och holdingbolagets uppdrag att investera i tidiga skeden går hand i hand, vilket innebär att holdingbolagen besitter den typ av asymmetrisk information som utredningen tar upp som extra viktig i tidiga skeden. Holdingbolaget är den första tidiga investeraren som arbetar nära forskaren/studenten för att bygga värde och säkerställa struktur i projektet/bolaget innan det tar in de första externa investerarna. Dessa insatser innefattar inte bara åtgärder i syfte att utveckla idéerna och innovationerna i ett ägarperspektiv, utan de investeringsmedel som holdingbolaget förfogar över måste också användas för att i förekommande fall matcha idéägarna med lämpliga entreprenörer i syfte att leda fram till verksamheter där deläggande är intressant/möjligt.
2. Det finns dock ett antal hinder för att holdingbolagen skall kunna utföra sitt uppdrag fullt ut. Holdingbolagen är inte kapitaliserade för att utföra den uppgift regeringen har tilldelat dem. Lärosätena som förvaltade myndigheter är förhindrade att tillskjuta kapital och regeringen har endast vid ett tillfälle på drygt tjugo år möjliggjort för sju lärosäten att tillskjuta en mindre del av innovationskontorsmedlen (5-9 MSEK/bolag) till sina holdingbolag. Detta har lett till att holdingbolagen idag har ytterst små, eller inga, möjligheter att på allvar agera investerare i tidig fas.
3. Den samlade bedömningen från holdingbolagen är att de årligen skulle kunna genomföra ca 50 investeringar, på upp till 2MSEK per bolag. Detta skulle vara en fördubbling av både antalet investeringar samt det investerade beloppet mot dagens belopp och är baserat på ett totalt flöde på ca 2 200 projekt från innovationskontoren, varav 1 av 40 motiverar investering. Totalt behövs för åren 2017-2020 ett kapitaltillskott på 500 MSEK. Om möjligt borde denna inriktning påbörjas redan i budgeten för 2016.
4. Lärosätena bör inom allmänna budgetramar bemyndigas att tillskjuta driftskapital till holdingbolagen för att stärka dess förmåga att agera i det lokala ekosystemet. Med en mer stabil driftsfinansiering kan bolagen i högre utsträckning agera lokal "ägare" av nationella satsningar inom exempelvis inkubatorsprogrammet eller i utvecklingen av regionalt förankrade initiativ i övrigt.
5. Gällande bolagsordning och riktlinjer för holdingbolagen, ursprungligen formulerade redan i mitten av 1990-talet, är inte lämpliga för uppdraget. Oaktat den uppgift holdingbolagen har i mycket tidigare utvecklingsskeden i nära samverkan med forskare och studenter inom lärosätena och oaktat den ringa

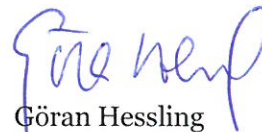
kapitalfinansieringen av bolaget uppställs i gällande statliga riktlinjer från regeringens sida ett principiellt avkastningskrav. Dessa krav måste omformuleras, så att holdingbolagen i likhet med t ex Almi tilldelas ett särskilt samhällsuppdrag bl.a. innefattande uppgiften att ge ett (mycket) tidigt stöd till innovations- och företagsutveckling i syfte att säkerställa ett ökat deal-flow till marknadskompletterande statliga och/eller andra offentligägda såddfonder i senare delar av innovationskedjan. Allt detta är följande helt i linje med det utredningen generellt föreslår bör gälla för investerare i tidiga skeden.

Med förnyat uppdrag och kapitalisering i förhållande till uppdraget skulle holdingbolagen, som redan etablerad del i det lokala ekosystemet, arbeta aktivt för att öka lokala privata investerares vilja och förmåga att investera i tidiga skeden. Riktade kapitalinsatser från statens sida gentemot holdingbolagen är i sig en mycket angelägen fråga och borde kunna prövas och genomföras snarast, särskilt om den politiska beredningen av utredningens övergripande förslag får ses i ett längre tidsperspektiv.

Detta svar har utarbetats i samråd med Johan Lilliecreutz, verkställande direktör för Linköpings universitet Holding AB.

Peter Värbrand
Vice-rector för samverkan och
ordförande i styrelsen för Linköpings
universitet Holding AB

Göran Hessling
Universitetsråd

